

DEBATTARTIKEL 2024-12-31

Dags att banga pangandet – för djurens skull

Nyårsafton är för många synonymt med firande, god mat och glädjefyllt umgänge. Men för många djur innebär den snarare stress, oro och dödsångest när fyrverkerier och smällare skjuts – och inte bara runt tolvslaget. Det är dags att vi sätter fokus på djurens välfärd och bangar pangandet. Det skriver Åsa Hagelstedt, generalsekreterare för Djurskyddet Sverige.

Vi är många som hört berättelserna om hundar som skakar av rädsla och katter som gömmer sig, hästar som skadar sig i panik och kor som aborterar sina kalvar på grund av fyrverkerier. I skogen flyr vilda djur för sina liv – med förödande konsekvenser för dem själva och trafiken. Stressen drabbar alla djur, från sällskapsdjur och lantbruksdjur till vilda djur.

Forskning visar att vilda gäss påverkas i upp till elva dagar efter nyårsfiranden och tvingas lägga mer tid på födosök. Fyrverkerier skapar alltså lidande som är långt större än det vi ser runt våra egna hem. Dessutom är smällandet sällan begränsat till tolvslaget – på många håll pågår det i veckor trots lokala förbud.

I en enkät vi gjort uppger sju av tio kommunpolitiker att de vill se skärpta nationella regler. Många beskriver också svårigheter med att få dagens lokala föreskrifter att efterlevas. De menar att tydligare nationella riktlinjer är nödvändiga för att minska problemen.

En vanlig invändning mot ett förbud är att djurägare borde träna sina djur att hantera ljus och ljud. Men den idén saknar stöd i forskningen. Djur är individer och många kommer aldrig, trots intensiv träning, att vänja sig vid fyrverkerier. Och vad ska vi göra med de djur som inte går att träna – kor, hästar och vilda djur? Vi kan inte bortse från deras lidande från bara för att de inte bor i våra vardagsrum.

Det är inte bara de folkvalda som efterfrågar skärpta regler. I en undersökning som Djurskyddet Sverige låtit opinionsinstitutet Verian utföra uppger nästan sex av tio av de svarande privatpersonerna att de kan tänka sig att avstå från fyrverkerier för djurens skull, och redan i dag har 28 procent helt valt bort fyrverkerier. Dessutom anser 18 procent att ett totalförbud bör införas, medan ytterligare 25 procent tycker att privatpersoner bör förbjudas från att använda fyrverkerier. Med andra ord: Stödet för förändring är starkt både hos allmänheten och kommunpolitikerna.

Att försvara fyrverkerier med hänvisning till tradition är inte längre hållbart. Firandet kan ske på ansvarsfulla sätt som inte skadar djur eller miljö. Flera städer, både i Sverige och utomlands, har redan övergått till moderna alternativ som imponerande ljus- och drönarshower, som inte är lika stressande för djuren och dessutom också är bättre för miljön.

Djurs lidande är inte en oundviklig bieffekt av nyårsfirandet – det är ett val. Genom att förbjuda fyrverkerier för privatpersoner och införa skärpta nationella regler kan vi skapa en tryggare miljö för djur och ett mer hållbart firande. Fram tills dess kan vi alla göra skillnad genom att avstå från fyrverkerier i år.

Åsa Hagelstedt, generalsekreterare Djurskyddet Sverige